

ພາວະເສດຖະກິດໂລກ ແລະ ຄ່າເງິນກີບຂອງ ສປປ ລາວ

ອິນທະວົງ ໂຄດປັນຍາ, ສະຖາບັນການເມືອງ ແລະ ການປົກຄອງແຫ່ງຊາດ

ອີເມວ: kissamath@yahoo.com

ຂໍ້ມູນບົດຄວາມ ວັນທີສົ່ງ 15/10/2023

ວັນທີປັບປຸງຄັ້ງທີ 20/3/2024

ວັນທີຕອບຮັບ 30/6/2024

ບົດຄັດຫຍໍ້

ຈຸດປະສົງໃນການສຶກສາແມ່ນແມ່ນເນັ້ນສຶກສາພາວະເສດຖະກິດໂລກ ແລະ ຄ່າເງິນກີບຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍໃຊ້ວິທີການສຶກສາເອກະສານຂັ້ນສອງເປັນຫຼັກ, ມີການຊອກແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຕ່າງໆ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບພາວະເສດຖະກິດໂລກ ແລະ ຄ່າເງິນກີບຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ດຳເນີນການວິເຄາະເອກະສານ. ຜົນການສຶກສາເຫັນວ່າ: ສປປ ລາວ ປັດຈຸບັນການຜະລິດພາຍໃນ ຍັງບໍ່ທັນຕອບສະໜອງການຊົມໃຊ້ໃນຊີວິດປະຈຳວັນ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ນຳເຂົ້າສິນຄ້າຈາກຕ່າງປະເທດ, ໃນຂະນະທີ່ການສະໜອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດໃນລະບົບທະນາຄານບໍ່ພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງສັງຄົມ ບວກກັບການແຂ່ງຄ່າຂອງເງິນໂດລາ ແລະ ເງິນບາດ ຈຶ່ງສົ່ງຜົນໃຫ້ເງິນກີບອ່ອນຄ່າລົງເມື່ອທຽບກັບເງິນສອງສະກຸນດັ່ງກ່າວ (ບາດ ແລະ ໂດລາ) ໂດຍທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (ທຫລ) ໄດ້ຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບສະພາບເງິນຕາຕ່າງປະເທດ, ອັດຕາແລກປ່ຽນ, ອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ມາດຕະການແກ້ໄຂຕໍ່ກອງປະຊຸມສະໄໝສາມັນເທື່ອທີ 9 ຂອງສະພາແຫ່ງຊາດຊຸດທີ VIII. ຈາກສະພາບການອ່ອນຄ່າຂອງຄ່າເງິນກີບທຽບກັບໂດລາ ແລະ ທຽບກັບເງິນບາດ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວ ມານັ້ນ ໃນເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດທີ່ການຜະລິດພາຍໃນຍັງບໍ່ສາມາດຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງການຊົມໃຊ້ ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ນຳເຂົ້າສິນຄ້າທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດສ່ວນໃຫຍ່ຈາກຕ່າງປະເທດ ແນ່ນອນວ່າຕົ້ນທຶນໃນການນຳເຂົ້າສິນຄ້າເຫຼົ່ານັ້ນກໍຍ່ອມໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງຫຼີກລ່ຽງບໍ່ໄດ້ໃນອະນາຄົດ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນປັດຈຸບັນນີ້ການອ່ອນຄ່າຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນບໍ່ ແມ່ນປັດໄຈຕົ້ນຕໍທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ລະດັບລາຄາ ກໍຄືອັດຕາເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນ

ການຄິດໄລ່ ດັດສະນີລາຄາການຊົມໃຊ້ລວມຂອງ ສປປ ລາວ, ລາຍການສິນຄ້ານຳເຂົ້າສິນຄ້າ (255 ລາຍການ ຈາກທັງໝົດ 485 ລາຍການ) ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການອ່ອນຄ່າຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນນັ້ນ ກວມເອົານ້ຳໜັກພຽງແຕ່ 30,7% ໃນການຄິດໄລ່ດັດສະນີລາຄາການຊົມໃຊ້ລວມ ຊຶ່ງສະເລ່ຍ 5 ເດືອນ ຕົ້ນປີ 2020, ອັດຕາເງິນເຟີ້ສຳລັບດັດສະນີຜະລິດຕະພັນນຳເຂົ້າ ຢູ່ໃນລະດັບ 3,62%, ອັດຕາເງິນເຟີ້ສຳລັບດັດສະນີຜະລິດຕະພັນສິນຄ້າພາຍໃນ ຢູ່ໃນລະດັບ 7,25% ເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ລວມ ຢູ່ໃນລະດັບ 6,12%. ໂດຍລວມໄດ້ມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ນັບແຕ່ທ້າຍປີ 2018 ເປັນຕົ້ນມາ, ໄດ້ເໜັງຕີງກ້າວກະໂດດແຮງໃນໄລຍະເດືອນ 10/2019, ຈາກລະດັບ 3,92% ໃນເດືອນ 9/2019 ມາເປັນ 5,34% ໃນເດືອນ 10/2019 ແລະ ໄດ້ສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນສູງສຸດຮອດ 6,94% ໃນເດືອນ 1/2020 ຈາກລະດັບ 6,29% ໃນເດືອນ 12/2019. ສາເຫດຫຼັກທີ່ເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ເພີ່ມຂຶ້ນແຮງ ແມ່ນຍ້ອນການເພີ່ມຂຶ້ນສູງຫຼາຍຂອງດັດສະນີລາຄາໝວດສະບຽງອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມທີ່ບໍ່ແມ່ນເຫຼົ້າ ທີ່ເປັນຜົນສະທ້ອນຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລາຄາຊີ້ນ, ປາ, ເຂົ້າສານ, ຍ້ອນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄຟນ້ຳຖ້ວມໃນໄລຍະກ່ອນໜ້າ, ໂຮກລະບາດໃນສັດ ເຮັດໃຫ້ການສະໜອງສະບຽງອາຫານບໍ່ພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການທີ່ຍັງຢູ່ໃນລະດັບສູງ ໂດຍສະເພາະໃນໄລຍະບຸນປີໃໝ່ຂອງຊາວຈີນ-ຫວຽດນາມ.

ຄຳສັບສຳຄັນ: ພາວະ, ເສດຖະກິດໂລກ ແລະ ຄ່າເງິນກີບ.

Global economic situation and the value of the Lao Kip

Inthavong Khodpanya, National Academy of Politics and Public Administration

Email: kissamath@yahoo.com

Abstract

This study focuses on the global economic situation and the value of the Lao Kip, primarily using secondary document research. It involves gathering information from various sources, particularly regarding the global economy and the Lao Kip's valuation, followed by document analysis. The research reveals that the Lao PDR currently faces a domestic production shortfall that fails to meet daily consumption needs, necessitating imports from abroad. Additionally, the supply of foreign currency in the banking system is insufficient to satisfy societal demands. The appreciation of the US dollar and the Thai baht has further contributed to the depreciation of the Kip against these currencies.

The Bank of the Lao PDR (BOL) addressed the situation regarding foreign currencies, exchange rates, inflation rates, and corrective measures during the 9th Ordinary Session of the 8th National Assembly. Given the Kip's depreciation against the dollar and baht and the country's reliance on imports to meet consumption needs, future import costs are expected to be impacted. However, the current depreciation of the exchange rate is not the primary factor influencing price levels; rather, it is the inflation rate in the Lao PDR.

In calculating the consumer price index (CPI), 255 out of 485 imported goods are affected by the exchange rate depreciation, accounting for only 30.7% of the CPI's weight. In the first five months of 2020, the inflation rate for the imported goods index was 3.62%, while the domestic goods index saw an inflation rate of 7.25%, resulting in an overall inflation rate of 6.12%. This rate has shown a consistent upward trend since late 2018, with a significant spike in October 2019, increasing from 3.92% in September to 5.34% in October. The inflation rate continued to rise, peaking at 6.94% in January 2020, up from 6.29% in December 2019.

The sharp increase in inflation is primarily driven by rising prices in the food and non-alcoholic beverage sector, attributed to increased costs of meat, fish, and rice due to previous floods and animal diseases, which have led to food

supply shortages amid high demand, particularly during the Chinese-Vietnamese New Year.

Keywords: Global economic situation, Lao Kip value, inflation.

ເຫດຜົນ ແລະ ຄວາມເປັນມາຂອງບັນຫາ

ອົງການຮ່ວມມື ແລະ ຜັດທະນາເສດຖະກິດ (OECD) ເປີດເຜີຍວ່າ: ເສດຖະກິດໂລກ ໃນປີ 2024 ຈະມີການເຕີບໂຕຊ້າລົງ ເມື່ອທຽບກັບປີ 2023 ລະດັບ 2.9% ຈາກຄາດການໄວ້ກ່ອນໜ້ານີ້ລະດັບ 3%. OECD ຮັກສາລະດັບການຄາດຄະເນທີ່ໄດ້ຍົກອອກມາໃນເມື່ອກ່ອນ 2.7%. ນີ້ແມ່ນລະດັບການເຕີບໂຕຕໍ່າທີ່ສຸດ ນັບແຕ່ເວລາເກີດວິກິດການດ້ານການເງິນທົ່ວໂລກ, ບໍ່ຄິດໄລ່ປີທຳອິດທີ່ເກີດພະຍາດລະບາດໂຄວິດ-19. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຮອດປີ 2025, ເສດຖະກິດໂລກ ອາດຈະມີການເຕີບໂຕດີຂຶ້ນບັນລຸລະດັບ 3% ໂດຍໃນສະພາບການທີ່ຜ່ານມາ ໄອເອັມເອບ ຫຼື ກອງທຶນການເງິນສາກົນ (International Monetary Fund – IMF) ໄດ້ອອກມາປະກາດເຕືອນວ່າ ເສດຖະກິດໂລກ ປີ 2023 ຈະມີທ່າອ່ຽງຕົກຕໍ່າ (ຈຳນວນປະມານ 4 ລ້ານລ້ານໂດລາ ສຫລ ຈາກປີກ່ອນ) ກວມເອົາປະມານ 1/3 ຂອງໂລກ, ການເຕີບໂຕຂອງໂລກໄດ້ຖືກຄາດຄະເນຈະຕົກຕໍ່າຈາກ 6% ໃນປີ 2021 ເປັນ 3.2% ໃນປີ 2022 ແລະ 2.7% ໃນປີ 2023” ໂດຍໄດ້ ໄຈ້ແຍກໃຫ້ເຫັນພາບລະຫວ່າງເສດຖະກິດໂລກໃນໄລຍະເກົ່າແມ່ນເສດຖະກິດທີ່ເປັນລັກສະນະສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ (Relative Predictability) ແຕ່ເສດຖະກິດໂລກໃນຕໍ່ໜ້າແມ່ນເປັນເສດຖະກິດທີ່ບອບບາງ (Economic Fragility) ໂດຍສະເພາະໃນກຸ່ມປະເທດຍັກໃຫຍ່ ຄື: ສ. ອາເມລິກາ, ສປ.ຈີນ ແລະ ບັນດາກຸ່ມປະເທດຜັດທະນາໃນທະວີບເອີຣົບ, ໂດຍຈະມີຄ່າເສດຖະກິດຕົກຕໍ່າກວ່າປີກ່ອນ ແລະ ສິ່ງຜິດໃຫ້ເກີດຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນທົ່ວໂລກ, ຕົ້ນເຫດຂອງການເກີດບັນຫາດັ່ງກ່າວ IMF ໄດ້ລະບຸໃສ່ວ່າ ເນື່ອງຈາກການປະຕິບັດການພິເສດທາງການທະຫານຂອງ ສ. ລັດເຊຽງ ຕໍ່ ປະເທດອູແກຣນ ໃນປີຜ່ານມາ ເຮັດໃຫ້ມີຕົດຂາດຕ່ອງໂສ້ອຸປະທານ, ພະລັງງານ ແລະ ສິ່ງອຸປະໂພກບໍລິໂພກຂາດແຂນ ແລະ ເປັນເຫດຜົນຕົ້ນຕໍຕໍ່ການເກີດບັນຫາສະພາບເງິນເຜີ້ (Inflation) ໃນທົ່ວໂລກ ບວກໃສ່ສະພາບການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ກ່ອນໜ້ານີ້. ຕໍ່ຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວ, ທະນາຄານກາງສະຫະລັດ (The Federal Reserve) ໄດ້ດຳເນີນນະໂຍບາຍເງິນຕາ (Monetary Policy) ແບບຮັດກຸມ

ໂດຍໄດ້ຂຶ້ນອັດຕາດອກເບ້ຍນະໂຍບາຍ (Fed Fund Rate) ເພື່ອຄວບຄຸມອັດຕາເງິນເຟີ້ທີ່ກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນສູງ ແລະ ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສະພາບເສດຖະກິດຂອງສະຫະລັດ ໂດຍທະນາຄານກາງໄດ້ຂຶ້ນອັດຕາດອກເບ້ຍຫຼາຍຄັ້ງ (ຈາກທີ່ເຄີຍກຳນົດໄວ້ 0% ເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 4.5% ໃນປັດຈຸບັນ) ສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເນື່ອງໃຫ້ມີການໄຫຼເຂົ້າຂອງທຶນມາຫະສານສູ່ສະຫະລັດ ສິ່ງຜົນໃຫ້ເງິນດອນລາ ແຂງຄ່າຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ໝາຍຄວາມວ່າ ສະກຸນເງິນຕາຕ່າງປະເທດອື່ນໆມີຄ່າອ່ອນລົງ ປັດໄຈການອ່ອນຄ່າຂອງສະກຸນເງິນຕ່າງປະເທດສິ່ງຜົນກະທົບຫຼາຍດ້ານ ໂດຍສະເພາະຈະເຮັດໃຫ້ບັນດາປະເທດທີ່ມີໜີ້ສິນຕ່າງປະເທດໜັກໜ່ວງຕ້ອງໄດ້ຂົນຂວາຍຊອກຫາເງິນພາຍໃນປະເທດມາແລກຊື້ເງິນສະກຸນໂດລາ ເພື່ອດຳເນີນການຊຳລະໜີ້ຕ່າງປະເທດ, ໝາຍຄວາມວ່າ ພາລະໜີ້ສິນຕ່າງປະເທດຈາກທີ່ເຄີຍໜັກໜ່ວງ ຈະຍິ່ງໜັກໜ່ວງຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ແລະ ອາດເປັນເຫດເຮັດໃຫ້ຫຼາຍປະເທດທົ່ວໂລກຕົກຢູ່ໃນສະພາບຄວາມບໍ່ສາມາດຊຳລະໜີ້ຕ່າງປະເທດໄດ້ (Default) ໂດຍສະເພາະ ບັນດາປະເທດທີ່ມີໜີ້ສິນຕ່າງປະເທດສະສົມຫຼາຍມາກ່ອນແລ້ວ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ສະກຸນເງິນພາຍໃນປະເທດອ່ອນຄ່າຈະເປັນຜົນດີໃນການກະຕຸ້ນການສົ່ງອອກຂອງປະເທດໃຫ້ເພີ່ມຂຶ້ນ, ແຕ່ບວກໃສ່ສະພາບເສດຖະກິດຂອງໂລກ (ຫຼາຍໆປະເທດ) ທີ່ກ້າວເຂົ້າສູ່ພາວະຕົກຕໍ່າ (Recession) ຫຼື ບາງນັກເສດຖະສາດແນວຄິດບວກເອີ້ນວ່າ ການຕົກຕໍ່າທາງເສດຖະກິດແບບຊ້າ (Slow cession) ເປັນຄຳຊັບໃໝຂຶ້ນມາກໍຕາມ, ຄວາມຕ້ອງການບໍລິໂພກສິນຄ້າຈາກຕ່າງປະເທດກໍຄືຂອງໂລກກໍຈະຫຼຸດລົງເຊັ່ນກັນ ເຮັດໃຫ້ສິ່ງຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ບັນດາປະເທດທີ່ອີງໃສ່ການເຕີບໂຕເສດຖະກິດດ້ານການສົ່ງອອກ ກໍຄື ກະທົບຕໍ່ ປະເທດທີ່ອີງໃສ່ການທ່ອງທ່ຽວ. ຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວ IMF ຊຶ່ງແຈ້ງວ່າ ການເລືອກນະໂຍບາຍເງິນຕາ (Monetary Policy) ທີ່ຜິດພາດອາດຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ປະເທດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງເສດຖະກິດໜັກໜ່ວງຕື່ມ, ການຕັດສິນໃຈຈະສູ້ກັບອັດຕາເງິນເຟີ້ ຫຼື ການຕັດສິນໃຈຈະສືບຕໍ່ກະຕຸ້ນເສດຖະກິດ ແມ່ນສອງທາງເລືອກທີ່ປະເທດຕ່າງໆຈະຕ້ອງຝ່າວຕັດສິນໃຈບົນພື້ນຖານໂຄງສ້າງທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງຕົນ. ອີງຕາມທິດສະດີທາງດ້ານເສດຖະສາດ, ຖ້າຕ້ອງການຄວບຄຸມອັດຕາເງິນເຟີ້ແມ່ນຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະປະສົບບັນຫາ ເສດຖະກິດຕົກຕໍ່າ, ແລະ ຖ້າຢາກກະຕຸ້ນເສດຖະກິດໃຫ້ຂະຫຍາຍໂຕ ແມ່ນຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະປະສົບບັນຫາ ອັດຕາເງິນເຟີ້ສູງຂຶ້ນ. ສະນັ້ນ, ການເລືອກເສັ້ນທາງຕ້ອງອີງໃສ່ ໂຄງສ້າງດ້ານເສດຖະກິດ (Economic Structure) ເຊັ່ນ: ປະເທດໃດທີ່ມີການເຕີບ

ໂຕເສດຖະກິດ ທີ່ອີງໃສ່ການບໍລິໂພກພາຍໃນ, ການຕັ້ງເປົ້າໝາຍດ້ານນະໂຍບາຍເງິນຕາອາດຈະຕ້ອງເລັ່ງໃສ່ການຄວບຄຸມອັດຕາເງິນເຟີ້ເປັນຫຼັກ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງບັນຫາຜົນກະທົບຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃນປະເທດ, ປະເທດໃດ ທີ່ມີການດູດຊັບທຶນຮອນຈາກຕ່າງປະເທດ (ທັງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ) ຈະຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ນະໂຍບາຍດ້ານອັດຕາດອກເບ້ຍ, ຄວບຄຸມອັດຕາແລກປ່ຽນໃຫ້ສະຖຽນລະພາບ ແລະ ການສົ່ງເສີມໃຫ້ເສດຖະກິດຂະຫຍາຍໂຕ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃຫ້ນັກລົງທຶນ ໃຫ້ເກີດມີການໄຫຼທຶນຮອນເຂົ້າປະເທດ.

ສະພາບເສດຖະກິດໂລກ ແລະ ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດພາຍໃນ ວິກິດການໂຄວິດ-19 ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຄວາມສ່ຽງດ້ານສະຖຽນລະພາບຮ້າຍແຮງຂຶ້ນດ້ານສະຖຽນລະພາບທາງການເງິນຂອງ ສປປ ລາວ ຈາກເສດຖະກິດທີ່ຂະຫຍາຍຕົວຊ້າລົງ ແລະ ມີທ່າອ່ຽງທີ່ຈະຝື່ນຕົວຊ້າ, ການເກັບຮັກສາສິນຄ້າຄົງຄັງມີພາກລັດທີ່ກົງກັນຂ້າມກັບລາຍຈ່າຍທີ່ສູງຂຶ້ນ ແລະ ລາຍຮັບເງິນຕາຕ່າງປະເທດຈາກນັກທ່ອງທ່ຽວຫາຍໄປ, ລະດັບໜີ້ສິນສາທາລະນະເພີ່ມຂຶ້ນທ່າມກາງການຂາດດຸນງົບປະມານຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ໜີ້ສິນເກືອບທັງໝົດແມ່ນເປັນເງິນໂດລາ ກວມເອົາ 93.2% ຂອງໜີ້ສິນສາທາລະນະທັງໝົດ. ດັ່ງນັ້ນ, ລາວມີຄວາມຕ້ອງການເງິນໂດລາສະຫະລັດເພື່ອຊຳລະໜີ້ສິນ ແລະ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຄວາມກົດດັນຕໍ່ສະກຸນເງິນທີ່ຈະສືບຕໍ່ຕົກຕໍ່າລົງ ໜີ້ສິນສາທາລະນະມີປະມານ 1.9 ຕື້ໂດລາສະຫະລັດ ມັນເປັນພາລະໜີ້ສິນທີ່ສູງຫຼາຍ, ສູງກວ່າເງິນທຶນສຳຮອງທີ່ມີຢູ່

ມາຮອດປັດຈຸບັນ ການແກ້ໄຂບັນຫາເງິນເຟີ້ຢູ່ລາວ ທາງການລາວຍັງກໍ່ແກ້ບໍ່ຕົກຄ່າເງິນກີບຍັງເຝື້ສູງຂຶ້ນເລື້ອຍໆ, ຮ້ານແລກປ່ຽນເງິນຕາຫລາຍແຫ່ງໄດ້ຕັ້ງລາຄາແລກປ່ຽນລະຫວ່າງເງິນກີບກັບເງິນບາດໄທຍ ເຖິງ 665 ກີບຕໍ່ໜຶ່ງບາດໃນບາງແຂວງ, ຢູ່ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ ຈາກທີ່ເຄີຍຢູ່ໃນຣະດັບ 550 ກີບຫາ 664-665 ກີບຕໍ່ 1 ບາດເມື່ອເດືອນທີ່ຜ່ານມາ ແລະກໍມີທາທິວາຈະສູງຂຶ້ນຫລາຍໃນມື້ໜຶ່ງ. ສ່ວນອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນຕາຕ່າງປະເທດຢູ່ທະນາຄານຫລາຍແຫ່ງ ກໍຢູ່ທີ່ປະມານ 550-580 ກີບຕໍ່1 ບາດ ເຮັດໃຫ້ນັກທ່ອງທ່ຽວຕ່າງປະເທດ ເປັນຕົ້ນຈາກໄທຍ ທີ່ເຂົ້າມາທ່ຽວລາວໃນໄລຍະນີ້ ສ່ວນຫລາຍມັກໄປແລກປ່ຽນເງິນຢູ່ຕາມຮ້ານແລກປ່ຽນເງິນຕາຂອງເອກກະຊົນ ແລະ ຮ້ານຄ້າຢ່ອຍຍ້ອນໄດ້ຫລາຍກວ່າແລກຢູ່ທະນາຄານທົ່ວໄປ. ຄ່າເງິນກີບເຝື້ເພີ່ມສູງຂຶ້ນຢູ່ເລື້ອຍໆນີ້ ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງໜັກໜ່ວງ ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ ຍ້ອນ

ຕ້ອງໄດ້ຊື້ອາຫານການກິນໃນລາຄາແພງຂຶ້ນ ຕາມອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນຕາ ແລະ ນ້ຳມັນກໍມີລາຄາສູງຂຶ້ນນຳດ້ວຍ.

ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ເກີດສະພາບດັ່ງກ່າວແມ່ນເກີດຈາກປັດໄຈພາຍນອກການແຂ່ງຄ່າຂອງເງິນໂດລາຢູ່ສາກົນ, ການເພີ່ມຂຶ້ນສູງຫລາຍຕໍ່ເນື່ອງຂອງລາຄາຄຳ, ລາຄານ້ຳມັນ ແລະ ທ່າອ່ຽງການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອັດຕາດອກເບ້ຍ ແລະ ອັດຕາເງິນເຝີ້ໃນຂົງເຂດເສດຖະກິດສຳຄັນຂອງໂລກ ແລະ ພາກພື້ນ, ສາເຫດທາງດ້ານປັດໄຈພາຍໃນຂອງເງິນອ່ອນຄ່າ ແມ່ນຍ້ອນຜື່ນຖານເສດຖະກິດພາຍໃນຍັງບອບບາງ ແລະ ຍັງຢູ່ໃນໄລຍະຝື່ນຕົວ, ລາຍຮັບທີ່ເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດມີຈຳກັດ ແຕ່ຜົນທະໃນການຊຳລະໃຫ້ຕ່າງປະເທດມີສູງຕໍ່ເນື່ອງ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະການດ້ານການຄຸ້ມຄອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ຂອງທຸກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຍັງບໍ່ທັນກົມກຽວຮອບດ້ານ ແລະ ການປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍ ຍັງບໍ່ທັນເຂັ້ມງວດເທົ່າທີ່ຄວນ ສິ່ງຜິດໃຫ້ຍັງມີສະພາບລາຍຮັບທີ່ເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ແລະ ເງິນລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ຈຳນວນຫລາຍຍັງບໍ່ທັນເຂົ້າມາປະເທດໂດຍສະເພາະໃນໄລຍະທີ່ສະພາບລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟສູງຂຶ້ນຫລາຍຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ການສະໜອງນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟຢູ່ພາຍໃນປະເທດບໍ່ປົກກະຕິ ຍິ່ງເຮັດໃຫ້ຄວາມຕ້ອງການຖືຄອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນເລີຍສ້າງແຮງກົດດັນໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຍິ່ງອ່ອນຄ່າ.

ເຖິງແມ່ນວ່າຕົວເລກມູນຄ່າດຸນການຄ້າດ້ານສິນຄ້າຂອງສປປ ລາວ ໄດ້ເກີນດູນຢູ່ໃນລະດັບເກືອບ 548,93 ລ້ານໂດລາ ດີກວ່າໄລຍະດຽວກັນຂອງປີຜ່ານມາ 9,62%, ແຕ່ໃນນີ້ມີພຽງແຕ່ 32% ຂອງມູນຄ່າການສົ່ງອອກ ເທົ່ານັ້ນ ທີ່ໄດ້ໂອນເຂົ້າມາປະເທດຜ່ານລະບົບທະນາຄານ; ໃນຂະນະທີ່ 92% ຂອງມູນຄ່າການນຳເຂົ້ານັ້ນ ແມ່ນໄດ້ມີການໂອນອອກຜ່ານລະບົບທະນາຄານ ເຮັດໃຫ້ພວກເຮົາໄດ້ປະເຊີນກັບສະພາບການມີກະແສເງິນອອກປະເທດ ຜ່ານລະບົບທະນາຄານຫລາຍກວ່າມີກະແສເງິນເຂົ້າປະເທດຜ່ານລະບົບທະນາຄານ ໃນລະດັບທີ່ສູງ. ສະພາບດັ່ງ ກ່າວ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ທະນາຄານທຸລະກິດ ສາມາດເກັບຊື້ເງິນຕາຕ່າງປະເທດໄດ້ໜ້ອຍກວ່າລະດັບທີ່ຄວນຈະເປັນ ຫລື ໜ້ອຍກວ່າມູນຄ່າການສົ່ງອອກ ແລະ ມູນຄ່າການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດຫລາຍ ແຕ່ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການເງິນຕາຕ່າງປະເທດຂອງທົ່ວສັງຄົມ ເພື່ອການຊຳລະສະສາງກັບຕ່າງປະເທດຍັງສືບຕໍ່ຢູ່ໃນລະດັບສູງ ແລະ ເພີ່ມຂຶ້ນຕໍ່ເນື່ອງ.

ຈຸດປະສົງການສຶກສາ

ແມ່ນເນັ້ນສຶກສາພາວະເສດຖະກິດໂລກ ແລະ ຄ່າເງິນກີບຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍໃຊ້ວິທີການສຶກສາເອກະ ສານຂັ້ນ

ສອງເປັນຫຼັກ ໂດຍມີການຊອກແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຕ່າງໆ ເພື່ອຕອບສະໜອງກັບຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບພາວະເສດ ຖະກິດໂລກ ແລະ ຄ່າເງິນກີບຂອງ ສປປ ລາວ.

ວິທີການສຶກສາ

ຜູ້ສຶກສາໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການສຶກສາແບບຄຸນນະພາບ ໂດຍເນັ້ນສຶກສາເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບພາວະເສດຖະກິດໂລກ ແລະ ຄ່າເງິນກີບຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ດຳເນີນການວິເຄາະດ້ວຍວິທີການວິເຄາະເອກະສານ.

ແນວຄິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ແນວຄິດກ່ຽວກັບເສດຖະກິດ

ປະທານໄກສອນ ພົມວິຫານ (1986) ແມ່ນເປັນຜູ້ລິເລີ່ມໃນແນວທາງປ່ຽນແປງໃໝ່ ຊຶ່ງສະແດງອອກຢ່າງຈະແຈ້ງໃນກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງທີ IV ຂອງພັກເຮົາໃນປີ 1986 ຕໍ່ນັ້ນມາແນວທາງປ່ຽນແປງໃໝ່ຖືກປັບປຸງບຸລະນະຢ່າງໃຫ້ຄົບຖ້ວນ ບໍລິບູນໃນກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງຕ່າງໆ ຕໍ່ມາຂອງພັກເຮົາ ເພື່ອນຳການປະຕິວັດຂອງປະເທດເຮົາກ້າວຂຶ້ນສູ່ຈຸດໝາຍທີ່ພັກ ແລະ ປະຊາຊົນເຮົາໄດ້ເລືອກເອົາ ແລະ ດຳເນີນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ຕ້ອງອອກແຮງຊຸກຍູ້ການຜະລິດ, ພື້ນຟູ ແລະ ຂະຫຍາຍເສດຖະກິດ, ດັດສ້າງການພົວພັນການຜະລິດ, ຂະຫຍາຍກຳລັງການຜະລິດ ຈຸດພິເສດທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່ກວ່າໝູ່ແມ່ນພວກເຮົາກ້າວຂຶ້ນສູ່ການດຳເນີນການຜະລິດໃຫຍ່ສັງຄົມນິຍົມທີ່ເລີ່ມຈາກຜື່ນຖານການຜະລິດນ້ອຍ ການກະຈາຍເອກະເທດ, ມີລັກສະນະທຳມະຊາດຢ່າງໜັກໜ່ວງເພິ່ງຕົນເອງ, ກຸ່ມຕົນເອງ, ພື້ນຖານເຕັກນິກຍັງອ່ອນນ້ອຍ. ສະນັ້ນ, ທັດສະນະແນວທາງປ່ຽນແປງໃໝ່ດ້ານເສດຖະກິດຂອງປະທານໄກສອນ ພົມວິຫານ ຈຶ່ງໄດ້ສະແດງອອກຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ພວກເຮົາຕ້ອງດຳເນີນການດັດແປງກົນໄກຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດ ແລະ ລະບົບຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດໃນປັດຈຸບັນຢ່າງເປັນຜື່ນຖານ, ເລິກເຊິ່ງ ແລະ ຮອບດ້ານ ຮັບປະກັນໃຫ້ກົນໄກຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດອັນໃໝ່ມີປະສິດທິຜົນ, ມີໄຫວພົບ ແລະ ຄົບຊຸດກວ່າເກົ່າ ຮັບປະກັນການລະດົມທຸກຄວາມສາມາດບົ່ມຊ້ອນຂອງປະເທດ ແລະ ຂອງຍຸກສະໄໝໃຫ້ຫຼາຍເທົ່າທີ່ຈະຫຼາຍໄດ້ເຂົ້າໃນການປະຕິບັດທິດທາງໜ້າທີ່ດັ່ງກ່າວຢ່າງມີໄຊ.

ທິອາ ແບດແທນ (T.R BATTEN) ຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານພັດທະນາຊຸມຊົນຂອງອັງກິດໃຫ້ຄວາມ ໝາຍວ່າ: ການພັດທະນາແມ່ນການປ່ຽນແປງໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ບຣຸກ ຟິລ (Brook Field) ໄດ້ໃຫ້ຄວາມໝາຍຂອງການພັດທະນາໂດຍເນັ້ນໃສ່ດ້ານເສດຖະກິດຊຸມຊົນວ່າ: ຄວາມກ້າວໜ້າທີ່ນັ້ນການຈັດສະຫວັດດີການເປັນຕົ້ນວ່າ ການລົດຄວາມຍາກຈົນ ແລະ ລົດການຫວ່າງງານ, ການລົດຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທາງດ້ານເສດຖະກິດ.

ຄິນເດີ ເບີເກີ (Kindle Berger) ກ່າວເຖິງການພັດທະນາດ້ານເສດຖະກິດວ່າ: ເປັນການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດ ທີ່ມີການປ່ຽນແປງທາງດ້ານເຕັກນິກ, ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານໂຄງສ້າງລະບົບເສດຖະກິດ, ການປ່ຽນແປງທີ່ມີລະບົບການບໍລິຫານທີ່ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງປະເທດ.

ຮູຈເວລທ໌ (Hoogvelt) ກ່າວວ່າ ການພັດທະນາເປັນຂະບວນການໜຶ່ງຂອງການປ່ຽນແປງ ແລະ ການຈະເລີນເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດພາຍໃຕ້ການແບ່ງອອກເປັນໂລກທີ່ພັດທະນາ ແລະ ບໍ່ພັດທະນາ ເຊິ່ງໄດ້ອະທິບາຍຕື່ມວ່າ:

1. ການພັດທະນາໃນຖານະທີ່ເປັນຂະບວນການວິວັດຂອງການເຕີບໂຕ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງສັງຄົມລວມທັງອົງການວັດທະນະທຳ, ການພັດທະນາໃນຖານະທີ່ມີຄວາມກ່ຽວພັນກັບທິດສະດີວິວັດທະນາການອັນເກົ່າ ແລະ ອັນໃໝ່ຂອງຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານສັງຄົມ ທີ່ມີການປະສົມປະສານການປັບຕົວໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

2. ເປັນຂະບວນການປ່ຽນແປງ ແລະ ການເຕີບໂຕຂອງສັງຄົມດ້ວຍການຕິດຕໍ່ສຳພັນກັບສັງຄົມຕ່າງໆ.

3. ການພັດທະນາຈະຕ້ອງມີການວາງແຜນຢ່າງຮອບຄອບ ແລະ ມີການກວດກາ, ປະເມີນຜົນຕີລາຄາຂະບວນການເຕີບໂຕທາງດ້ານການປ່ຽນແປງ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍໃຫ້ເລືອກສຳລັບການພັດທະນາຫຼາຍໆເປົ້າໝາຍລວມທັງຮູບການເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເປັນຕົ້ນ.

ແນວຄິດກ່ຽວກັບການລົງທຶນ

ການລົງທຶນໝາຍເຖິງ ການເກັບເງິນໄວ້ຈຳນວນໜຶ່ງໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາໜຶ່ງເພື່ອກໍ່ໃຫ້ເກີດ ກະແສເງິນສົດຮັບໃຊ້ໃນອະນາຄົດ ຊຶ່ງຈະຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ເກັບເງິນ ໂດຍກະແສເງິນສົດທີ່ຮັບນີ້ຄວບຄຸມຂອງອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ຄວບຄຸມກັບຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນກັບກະເງິນສົດໃນອະນາຄົດ (William G. Shepherd Jr, 1988).

ບົດາແຫ່ງກຸ່ມຫຼັກຊັບສະໄໝໃໝ່ມີແນວຄິດເລື່ອງການລົງທຶນວ່າ: ໂດຍທົ່ວໄປນັກລົງທຶນຈະຊື້ສິນຊັບທີ່ມີຄວາມສ່ຽງເພື່ອຄາດຫວັງຈະໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນທີ່ຄຸ້ມຄ່າທີ່ຈະສ່ຽງ. ດັ່ງນັ້ນ ການຫາອັດຕາຜົນຕອບແທນຄວາມສ່ຽງທີ່ເໝາະສົມກັບລະດັບຄວາມສ່ຽງຈຶ່ງເປັນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ນັກລົງທຶນຕ້ອງພິຈາລະນາໂດຍການນຳແບບຈຳລອງໂດຍການຕັ້ງລາຄາຫຼັກຊັບ (Capital Asset Pricing-CAPM) ມາປະກອບການສຶກສາທຳການວິເຄາະຜົນທາງສະຖິຕິເພື່ອປະເມີນຜົນຕອບແທນ Markowitz ໄດ້ສົມມຸດວ່າ: ຜູ້ລົງທຶນທຸກຄົນເປັນຜູ້ຫຼີກລ່ຽງຄວາມສ່ຽງ. ດັ່ງນັ້ນ, ຜູ້ລົງທຶນຈຶ່ງພະຍາຍາມລົດຄວາມສ່ຽງ ໂດຍເຮັດການລົງທຶນໄປຍັງຫຼັກຊັບອື່ນໆທີ່ຢູ່ໃນອຸດສະຫະກຳທີ່ຕ່າງກັນແຕ່ການກະຈາຍຫຼັກຊັບຫຼາຍໆນັ້ນອາດຈະບໍ່ຊ່ວຍລົດຄວາມສ່ຽງຂອງອັດຕາຜົນຕອບແທນຂອງກຸ່ມຫຼັກຊັບແຕ່ຢ່າງໃດ ແລະ ຍັງໄດ້ກ່າວເຖິງວ່າພາກລັດຄວນໃຊ້ນະໂຍບາຍໃນການລົງທຶນທີ່ຊັກຈູງນັກລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ດ້ວຍການກຳນົດນະໂຍບາຍທີ່ຊັດເຈນ, ມີການເຈລະຈາຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງເພື່ອໃຫ້ນັກລົງທຶນມີຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຕໍ່ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ (Brems Hans, 1967).

ບຸນມິໄຊ ທິບສິມພັນໄດ້ສັງລວມແນວຄິດການລົງທຶນວ່າ ການລົງທຶນໃນດ້ານໃດກໍຕາມ ຜູ້ລົງທຶນແມ່ນມີຈຸດປະສົງ ຫຼື ເປົ້າໝາຍຄືການໄດ້ຜົນກຳໄລບິນຜົນຖານຄວາມສ່ຽງທີ່ໜ້ອຍທີ່ສຸດ ແລະ ໄດ້ຜົນກຳໄລຫຼາຍທີ່ສຸດ, ໃນການລົງທຶນນັ້ນ ແມ່ນການນຳທຶນມາລົງທຶນໃສ່ໃນການດຳເນີນກິດຈະການເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຜົນກຳໄລຕາມຄວາມຕ້ອງການ (ບຸນມິໄຊ ທິບສິມພັນ, 2018).

ແນວຄິດການບໍລິຫານວຽກງານການເງິນ

ໃນອາດີດຜ່ານມາ ຜູ້ບໍລິຫານທາງການເງິນ ມີໜ້າທີ່ໃນການຈັດການເງິນເພື່ອໃຊ້ໃນການດຳເນີນວຽກງານພຽງຢ່າງດຽວ ຕໍ່ມາເມື່ອສັງຄົມໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ຜູ້ບໍລິຫານຕ້ອງໄດ້ມີການພັດທະນາ ແລະ ເຮັດໜ້າທີ່ໃນການບໍລິຫານວຽກງານການເງິນກວ້າງຂວາງຂຶ້ນກ່ອນເກົ່າ ໂດຍຕ້ອງໄດ້ມີການສຶກສາເຖິງເລື່ອງແຫຼ່ງລາຍຮັບ, ການຈັດການລາຍຈ່າຍຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ໂດຍການບໍລິຫານວຽກງານການເງິນນັ້ນ ແມ່ນມີໜ້າທີ່ຫຼັກໆຄື 1) ການວາງແຜນທາງການເງິນ ເປັນວຽກຫຼັກທີ່ຜູ້ບໍລິຫານວຽກງານການເງິນຕ້ອງເຂົ້າໃຈຢ່າງລະອຽດເລິກເຊິ່ງ ເພາະເປັນການວາງແຜນໃຊ້ເງິນເຂົ້າໃນກິດຈະການຕ່າງໆ ພ້ອມທັງຕ້ອງຮັບຊາຍທີ່ມາຂອງແຫຼ່ງລາຍຮັບຂອງເງິນ ແລະ ຈະບໍລິຫານໃຫ້ສຳເລັດໄດ້ຄືແນວໃດໃຫ້

ຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າໝາຍທີ່ກຳນົດໄວ້ຢ່າງມີປະສິດ ທິພາບ, 2) ການຈັດເກັບລາຍຮັບ ເປັນອີກວຽກທີ່ຜູ້ບໍລິຫານຕ້ອງໄດ້ເບິ່ງລະອຽດວ່າ ແຫຼ່ງຮັບ ແລະ ລາຍຈ່າຍເປັນແນວໃດ ເພື່ອບໍລິຫານໃຫ້ໄດ້ ໂດຍຜູ້ບໍລິຫານຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມສູງໃນການຈັດສັນລາຍຮັບ ແລະ ລາຍຈ່າຍໃຫ້ສົມດຸນກັນ ແລະເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ, 3) ການບໍລິຫານເລື່ອງລາຍຈ່າຍ ເມື່ອມີການເກັບລາຍຮັບແລ້ວ ຜູ້ບໍລິຫານວຽກງານການເງິນຕ້ອງໄດ້ຈັດການເລື່ອງການໃຊ້ເງິນຈາກແຫຼ່ງເງິນຕ່າງໆເພື່ອໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ, 4) ການຄວບຄຸມການເງິນ ຕ້ອງມີການຈັດທຳງົບປະມານ ເພາະຈະໃຊ້ເປັນເຄື່ອງມືໃນການວາງແຜນການ ແລະ ຄວບຄຸມທາງການເງິນຊຶ່ງຕົວເລກທີ່ໄດ້ມາຈາກງົບປະມານ ຈະນຳມາໃຊ້ໃນການປຽບທຽບຜົນການປະຕິບັດວຽກງານທີ່ເກີດຂຶ້ນຈົນກັບເປົ້າໝາຍທີ່ວາງໄວ້ວ່າຄາດເຄື່ອນຈາກແຜນ ການທີ່ວາງໄວ້ໜ້ອຍຫຼາຍພຽງໃດ ເພື່ອຫາຂໍ້ຜິດພາດຈາກການບໍລິຫານ ເພື່ອຈະເປັນແນວທາງໃນການປັບປຸງແກ້ໄຂວຽກງານຕໍ່ໄປ (ກອງພັດທະນາຄຸນນະພາບການສຶກສາ ມະຫາວິທະຍາໄລຂອນແກ່ນ, 2022), ການບໍລິຫານວຽກງານການເງິນ ໝາຍເຖິງການຈັດການກ່ຽວກັບລາຍຮັບທີ່ໄດ້ມາ ແລະ ລາຍຈ່າຍຂອງງົບປະມານເພື່ອສ້າງມູນຄ່າຂອງກິດຈະກຳທີ່ປະຕິບັດໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ ເຊິ່ງໃນມຸມມອງທາງການເງິນແລ້ວ ບັນດາກິດຈະກຳທາງການເງິນທີ່ເກີດຂຶ້ນແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບການບໍລິຫານ ແລະ ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຕັດສິນໃຈຂອງຜູ້ບໍລິຫານໂດຍກົງ (ກິດສະດາ ເສກຕະກູນ, 2010) ແລະ ການບໍລິຫານວຽກງານການເງິນ ໝາຍເຖິງ ການວາງແຜນການຈັດລະບຽບ, ການຄຸ້ມຄອງເລື່ອງລາຍຮັບ, ການບໍລິຫານລາຍຈ່າຍ, ການຕິດຕາມ-ກວດກາ ລວມເຖິງການປະເມີນຜົນບັນດາກິດຈະກຳຕ່າງໆວ່າ ງົບປະມານໃນແຕ່ລະປີເກີດປະໂຫຍດຄືແນວໃດ ໂດຍອີງໃສ່ຫຼັກການ ແລະ ລະບຽບການທາງເງິນເປັນປ່ອນອີງ (ເອກກະມິນ ອຽມສີ, 2021)

ທິດສະດີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ທິດສະດີກ່ຽວຂ້ອງກັບການລົງທຶນ

1) ທິດສະດີທຶນ

ທິດສະດີທຶນຂອງເຄນ ທິນຖືເປັນປັດໄຈສຳຄັນທີ່ຈະຮັກສາການຜະລິດ ແລະ ລາຍໄດ້ໄວ້ທີ່ລະດັບທີ່ມີການຈ້າງງານເຕັມທີ່ ຍ້ອນເຄນຖືວ່າ ອຸປະສິງເພື່ອການບໍລິໂພກປົກກະຕິບໍ່ປ່ຽນແປງ ແຕ່ທຶນນັ້ນມີການປ່ຽນແປງທີ່ຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງ ດັ່ງນັ້ນ, ການຜັນແປຂອງການລົງທຶນມີຜົນເຮັດໃຫ້ການຜະລິດ, ລາຍໄດ້, ການຈ້າງແຮງງານ ແລະ ການເຮັດວຽກມີການປ່ຽນແປງ.

$$I = I + \Delta inv$$

$$I + \Delta inv + g = S + t$$

$$ດັ່ງນັ້ນ \quad Y = C + S + t$$

ສຸດດັ່ງກ່າວກາຍເປັນເງື່ອນໄຂຂອງການກຳນົດລາຍໄດ້ (Y) ໂດຍມີຕົວແປສຳຄັນທີ່ຄອຍປັບສຸດໃຫ້ສົມດຸນຢູ່ສະເໝີ ຄື Δinv ເຊັ່ນ ຖ້າ S (ການອອມ) ຫຼຸດລົງ C (ການບໍລິໂພກ) ເພີ່ມຂຶ້ນ ການລົງທຶນຫຼຸດລົງ $\Delta inv < 0$ ສຸດຈະສົມດຸນອີກຄັ້ງ ແລະ ຕໍ່ໄປ ຜູ້ຜະລິດຈະເພີ່ມການຜະລິດ ເຮັດໃຫ້ (Y) ເພີ່ມຂຶ້ນ ຈົນຮອດ $\Delta inv = 0$ ເປັນລະດັບລາຍໄດ້ດຸນລະຍະພາບ (myaccount-cloud, 2022).

ທິດສະດີມູນຄ່າສ່ວນເກີນ

ທິດສະດີມູນຄ່າສ່ວນເກີນຂອງກາກມາກມີຜື້ນຖານແນວຄວາມຄິດມາຈາກການທີ່ເພິ່ນເຫັນໄດ້ວ່າ ນັກລົງທຶນຈ່າຍຄ່າຈ້າງໃຫ້ກຳມະກອນຕໍ່າກວ່າຄວາມສາມາດທີ່ກຳມະກອນຜະລິດໄດ້ ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງກໍ່ໃຫ້ ເກີດສ່ວນເກີນໃນທັດສະນະຂອງກາກມາກນາຍທຶນຄວນຈ່າຍຄ່າແຮງງານທັງຄ່າຈ້າງ (V) ແລະ ສ່ວນເກີນ (S) ແຕ່ນາຍທຶນຈ່າຍພຽງແຕ່ຄ່າຈ້າງ (V) ສ່ວນເກີນ (S) ຈຶ່ງເປັນຂອງນາຍທຶນ.

ແນວຄິດຂອງກາກມາກກ່ຽວກັບທິດສະດີມູນຄ່າສ່ວນເກີນ ແລະ ການເອົາປຽບຕາມທິດສະດີມູນຄ່າສ່ວນເກີນ ແລະ ການເອົາປຽບດັ່ງກ່າວ ກາກມາກເຫັນວ່າ ສ່ວນເກີນເກີດຂຶ້ນຍ້ອນມີການຈ່າຍຄ່າແຮງງານຕໍ່າ ໂດຍທັງຄ່າຈ້າງແຮງງານ ແລະ ສ່ວນເກີນ ຄວນເປັນຂອງກຳມະກອນ ແຕ່ຜູ້ລົງທຶນຈ່າຍພຽງຄ່າຈ້າງແຮງງານຊຶ່ງການທີ່ນາຍທຶນຫັກມູນຄ່າສ່ວນເກີນໄວ້ ຈຶ່ງເປັນສາເຫດໜຶ່ງຂອງການຕໍ່ສູ້ລະຫວ່າງຊົນຊັ້ນ. ກາກມາກໄດ້ຜະຍາກອນວ່າ ບັນຫາການວ່າງງານຈະຫຼາຍຂຶ້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມນັກທິດສະດີສະໄໝໃໝ່ໄດ້ຕີລາຄາວ່າ: ຊ່ອງວ່າງລະຫວ່າງນາຍທຶນ ແລະ ກຳມະກອນຈະມີຫຼາຍຂຶ້ນເລື້ອຍໆ, ການຜຸກຂາດຂອງນາຍທຶນຈະມີທ່າອ່ຽງສູງຂຶ້ນ ຄຳຜະຍາກອນຂອງມາກໃນລັກສະນະດັ່ງກ່າວ ເມື່ອທຽບກັບທ່າອ່ຽງທີ່ເກີດຂຶ້ນຈົນໃນໂລກແມ່ນບໍ່ເປັນໄປຕາມຄຳຜະຍາກອນຂອງມາກຄື ປະເທດອຸດສະຫະກຳທີ່ມີຄວາມກ້າວໜ້າ, ກຳມະກອນມີຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂຶ້ນ, ການວ່າງງານກໍ່ບໍ່ໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ, ຊ່ອງວ່າງລະຫວ່າງນາຍທຶນ ແລະ ກຳມະກອນກໍ່ບໍ່ໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ, ການຜຸກຂາດຂອງນາຍທຶນເຖິງແມ່ນວ່າແມ່ນຄວາມຈິງ ແຕ່ເປັນການຜຸກຂາດໂດຍບໍລິສັດມະຫາຊົນຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ມີຜູ້ຖືຫຸ້ນຫຼາຍ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ກໍ່ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່ານາຍທຶນຢຸດການຊຸດຮິດກຳມະກອນ ແຕ່ຫາກແມ່ນຍ້ອນວ່າກຳມະກອນຕໍ່ຕ້ານການກົດຂີ່ຊຸດຮິດ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ນາຍທຶນຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງຕົວຫຼຸດຜ່ອນການຊຸດຮິດລົງເພື່ອໃຫ້ກຳມະກອນເຮັດວຽກ ຫຼື ຜະລິດໃນໂຮງງານຂອງພວກເຂົາຢ່າງປົກກະຕິ (Domar Evsey, 1946).

ທິດສະດີການເງິນຈຸລະພາກ

ການເງິນຈຸລະພາກ ແມ່ນໝາຍເຖິງການຕອບສະໜອງ, ການໃຫ້ບໍລິການທົ່ວໄປທາງດ້ານການເງິນ ໂດຍຮູບແບບການຕອບສະໜອງເຊັ່ນວ່າ: ການຮັບຝາກເງິນປະຢັດ, ການປະກັນໄພຂອງການປ່ອຍສິນເຊື້ອ ແລະ ຮູບແບບອື່ນໆໃຫ້ແກ່ຜູ້ມີລາຍໄດ້ຕ່ຳ ຫຼື ສະໜອງເງິນເພື່ອທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ.

ການເງິນຈຸລະພາກຍັງໄດ້ມີການສະໜອງ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສິນເຊື້ອ ແລະ ການອອມ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທີ່ມີລາຍໄດ້ຕ່ຳ ເພື່ອທຳການຜະລິດດ້ວຍຕົນເອງ ໂດຍບໍ່ໄດ້ໃຫ້ຈຳແນກກິດຈະກຳ, ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ ບາງສະຖາບັນຍັງໄດ້ມີການບໍລິການທາງດ້ານປະກັນໄພ ແລະ ຊຳລະສະສາງເພື່ອຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຜູ້ມີລາຍໄດ້ຕ່ຳ ແລະ ເພື່ອການປ່ອຍກູ້ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທຳການຜະລິດ.

ຮູບແບບການເງິນຈຸລະພາກໃນ ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ເປັນການເງິນຈຸລະພາກໃນລາວທີ່ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ເພື່ອສະໜອງເງິນກູ້ຂະໜາດນ້ອຍແກ່ປະຊາຊົນ ແລະ ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ບາງສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກແມ່ນໄດ້ສົ່ງຜະນິດງານລົງຕົວຈິງ ເພື່ອຕອບສະໜອງການຝຶກອາຊີບ ແລະ ການນຳແນວທາງໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນມີອາຊີບໝັ້ນຄົງ ແລະ ເພື່ອເປັນການຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການວ່າງງານໃນສັງຄົມ ເປັນການສ້າງອາຊີບເສີມ ຫຼັງຈາກທີ່ເຮັດໄຮ້, ເຮັດນາ ເປັນການສ້າງລາຍໄດ້ໃຫ້ກັບປະຊາຊົນເຕີມອີກ.

ຮູບແບບການເງິນຈຸລະພາກແມ່ນຫຍັງ ໄດ້ມີການຖອດຖອນບົດຮຽນກັບບັນດາປະເທດທີ່ມີການນຳໃຊ້ຮູບແບບການເງິນຈຸລະພາກ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດເພື່ອເປັນບົດຮຽນນຳໃຊ້ຢູ່ຂັ້ນບ້ານ ເພື່ອໃຫ້ແທດເໝາະກັບການປະຕິບັດວຽກງານເຊັ່ນ: ການສະໜອງສິນເຊື້ອເພື່ອຮູບແບບຄວາມສາມັກຄີພາຍໃນກຸ່ມຮູບແບບຂອງທະນາຄານຂະໜາດນ້ອຍ.

ການເງິນຈຸລະພາກຢູ່ລາວ ປະກອບມີ 3 ປະເພດ ຄື: ການຈຸລະພາກໃນລະບົບ, ການເງິນຈຸລະພາກເຄິ່ງລະບົບ ແລະ ການເງິນຈຸລະພາກອກລະບົບ ແລະ ມີ 5 ພາກສ່ວນທີ່ມີການນຳໃຊ້ແຕກຕ່າງກັນຄື:

- 1) ຮູບແບບການເງິນຈຸລະພາກຂອງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ
- 2) ຮູບແບບການເງິນຈຸລະພາກໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະ ບົດ
- 3) ສະຫະກອນສິນເຊື້ອເພື່ອສົ່ງເສີມການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ
- 4) ໂຄງການ-ການເງິນຈຸລະພາກ ແລະ ສ້າງອາຊີບຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ
- 5) ພາກສ່ວນທີ່ນຳໃຊ້ສິນເຊື້ອ ແລະ ການຊື້ຫວຍເປັນຕົ້ນ (ອ້າງເຖິງໃນ ສຸກສະຫວັນ ຝັງຄຳອ່ອນ, 2018).

ທິດສະດີປະລິມານສິນເຊື້ອ

ທິດສະດີປະລິມານສິນເຊື້ອ (The loanable fund theory) ມີຜູ້ນຳພາດ້ານທິດສະດີຂອງຄຣາສິກ ແຕ່ໄດ້ມີການນຳເອົາຕົວແປທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມເປັນຈິງ ຂອງລະບົບເສດຖະກິດມາປະກອບກັບການວິເຄາະ ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງມີຄວາມເຫັນວ່າອັດຕາດອກເບ້ຍທີ່ແທ້ຈິງແລ້ວບໍ່ໄດ້ຈ່າຍມາເພື່ອການອອມ ແຕ່ເປັນການຈ່າຍສຳລັບການໃຫ້ກູ້ ບໍ່ວ່າແຫຼ່ງສິນເຊື້ອມາຈາກໃສ ແລະ ສິນເຊື້ອໄປເພື່ອຈຸດປະສົງຫຍັງດັ່ງນັ້ນ, ອັດຕາດອກເບ້ຍຈຶ່ງຖືກກຳນົດຂຶ້ນ ໂດຍອຸປະທານຂອງສິນເຊື້ອ (Supply of loanable Fund) ກັບອຸປະສົງຂອງເງິນຂໍກູ້ (Demand of loanable Fund).

ອຸປະທານສິນເຊື້ອ (Supply of loanable Fund) ມີແຫຼ່ງທີ່ມາສອງແຫຼ່ງດ້ວຍກັນ ເຊິ່ງໄດ້ແກ່ເງິນອອມ (Saving) ແລະ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະລິມານເງິນ (Money supply) ໄດ້ແກ່ການຂະຫຍາຍສິນເຊື້ອຂອງລະບົບທະນາຄານທຸລະກິດທີ່ເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດສິນເຊື້ອ. ດັ່ງນັ້ນ, ການວິເຄາະທິດສະດີນີ້ ຈຶ່ງເປັນລັກສະນະຂອງ “Flow concept”.

ສ່ວນໃນດ້ານອຸປະສົງຂອງສິນເຊື້ອນັ້ນ ທີ່ສຳຄັນໄດ້ແກ່ການລົງທຶນ ແລະ ການຖືເງິນທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ໃຊ້ຜົນປະໂຫຍດ (Holding). ການຖືເງິນຊະນິດນີ້ ອາດບໍ່ມີຄ່າເປັນລົບເຊິ່ງເອີ້ນວ່າ: “Disholding” ອັນທີ່ເກີດຈາກປະຊາຊົນນຳເງິນຖືໄວ້ລ້າງ ທີ່ບໍ່ໄດ້ປະໂຫຍດ (Holding) ໃນຮອບປີທີ່ຜ່ານມາ ອອກເປັນເງິນທຶນພ້ອມທີ່ຈະໃຫ້ກູ້ ຫຼື ເກີດຈາກປະຊາຊົນຫຼຸດສັດສ່ວນຂອງການຖືເງິນທີ່ເປັນເງິນຕາ ອັນມີຜົນເຮັດໃຫ້ເງິນທຶນເພື່ອທີ່ຈະລົງທຶນເພີ່ມຂຶ້ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ທິດສະດີປະລິມານທີ່ໄດ້ກູ້ເຊິ່ງສາມາດສະແດງໃນແບບຕັ້ງຂ້າງລຸ່ມນີ້:

$$\text{Saving} + \text{Money Supply} = \text{Holding} + \text{investment}$$

ທິດສະດີປະລິມານເງິນໃຫ້ກູ້ ດັ່ງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງຍັງບໍ່ແມ່ນທິດການອະທິບາຍລະບົບເສດຖະກິດໂດຍລວມ ພຽງແຕ່ເປັນທິດສະດີ ອະທິບາຍສັດສ່ວນຂອງຕະຫຼາດສິນເຊື້ອເທົ່ານັ້ນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ທິດສະດີປະລິມານໃຫ້ກູ້ມີຄວາມເປັນຈິງ (Realistic) ຈຳເປັນຕ້ອງຂະຫຍາຍອຸປະສົງຂອງສິນເຊື້ອ ເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ບໍ່ແມ່ນການລົງທຶນເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງເພື່ອການບໍລິໂພກ ແລະ ການກູ້ຢືມຂອງລັດຖະ ບານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການກູ້ຢືມຂອງລັດຖະບານທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາດອກເບ້ຍບໍ່ໜ້ອຍ.

ການກູ້ຢືມເພື່ອການລົງທຶນໃນທຸລະກິດສ່ວນໜຶ່ງ ເປັນການກູ້ເຜື່ອປຸກສ້າງທີ່ພັກພາອາໄສດ້ວຍການຈຳນອງໂດຍສະເພາະຢູ່ສາທະລັດອາເມລິກາ ແລະ ສະຫະພາບຢູລົບ. ດັ່ງນັ້ນ, ທິດສະດີປະລິມານສິນເຊື້ອໃນດ້ານອຸປະສິງຂອງເງິນນັ້ນ ຈຳເປັນຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງການກູ້ຢືມຂອງລັດຖະບານ (Bg) ຂອງຜູ້ບໍລິໂພກ (Bc) ຂອງທຸລະກິດເພື່ອທີ່ພັກພາອາໄສ (Bh) ແລະ ເພື່ອການແກງກຳໄລ (Bs) ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ທິດສະດີປະລິມານເງິນໃຫ້ກູ້ໃຫ້ສົມບູນຢູ່ຂຶ້ນດັ່ງນີ້:

$Saving + Money Supply = Holding + investment + Bg + Bc + Bh + B$ (ອ້າງໃນ: ກິ່ງແກ້ວ ບົວຕິ່ງ, 2012).

ນະໂຍບາຍ ແລະ ນິຕິກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງ ສປປ ລາວ

ອີງໃສ່ດຳລັດວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນງົບປະມານແຫ່ງລັດປະຈຳປີ 2021 ເລກທີ 633/ນຍ ລົງວັນທີ 30/12/2020 ລັດຖະບານຕ້ອງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນງົບປະມານແຫ່ງລັດປະຈຳປີ 2021 ເປັນປີທຳອິດຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມະຕິກອງປະຊຸມໃຫຍ່ ຄັ້ງທີ XI ຂອງພັກ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ IX (2021-2025), ເຊິ່ງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແມ່ນດຳເນີນໃນສະພາບເສດຖະກິດຂອງໂລກທີ່ກຳລັງທົດຖອຍ ຍ້ອນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 (COVID-19) ທີ່ມີຄວາມຮຸນແຮງຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ແລະ ຍັງບໍ່ມີທຳນຳທີ່ຈະສາມາດຄວບຄຸມໄດ້ເມື່ອໃດ. ສະນັ້ນ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງປະເທດສາມາດຂະຫຍາຍຕົວຕາມແຜນກຳນົດໄວ້ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ກໍຄືທົ່ວສັງຄົມໄດ້ຮັບການຫັນປ່ຽນທັນຕາມກະແສການພັດທະນາຂອງຍຸກສະໄໝໃນເງື່ອນໄຂໂຄວິດ-19 ການປັບຕົວຕາມວິຖີຊີວິດປົກກະຕິແບບໃໝ່ (New Normal) ຕາມທິດທາງລວມດັ່ງນີ້:

1. ຮັບປະກັນໃຫ້ມີສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເມືອງ, ສັງຄົມມີຄວາມສະຫງົບ ແລະ ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍທີ່ໜັກແໜ້ນ;

2. ໃຫ້ເສດຖະກິດສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວບົນພື້ນຖານຄວາມສົມດຸນຕາມຂະແໜງການ, ພາກສ່ວນ ແລະ ເຂດແຄວ້ນ;

3. ເອົາໃຈໃສ່ໃນການແກ້ໄຂເສດຖະກິດມະຫາພາກ, ຍູ່ແຮງເສດຖະກິດໃຫ້ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ມີຄວາມໝັ້ນທ່ຽງດ້ວຍຄຸນນະພາບທີ່ດີຂຶ້ນ, ສືບຕໍ່ປະຕິຮູບໂຄງສ້າງເສດຖະກິດໃຫ້ມີຄວາມສົມດຸນຕາມຂົງເຂດ, ຂະແໜງການ

ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, ສົ່ງເສີມການທ່ອງທ່ຽວພາຍໃນ(ລາວທ່ຽວລາວ) ໃຫ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງດ້ານເສດຖະກິດ; ແກ້ໄຂການຮົ່ວໄຫຼຂອງງົບປະມານ, ປະຕິບັດມາດຕະການປະຢັດລາຍຈ່າຍງົບປະມານ;

4. ສືບຕໍ່ແກ້ໄຂໜີ້ສິນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດໃຫ້ເປັນລະບົບ ແລະ ມີການຈັດສັນແຜນ ການຊຳລະໜີ້ຢ່າງມີຍຸດທະສາດ, ແກ້ໄຂໜີ້ສິນຢ່າງມີຈຸດສຸມ ແລະ ຈຳກັດການສ້າງໜີ້ສິນໃໝ່. ສືບຕໍ່ກວດກາບັນດາໂຄງການລົງທຶນທີ່ມີມູນຄ່າສູງເກີນຄວາມເປັນຈິງ, ຄົ້ນຄວ້າໂຈະໂຄງການລົງທຶນທີ່ບໍ່ຈຳເປັນ ແລະ ບໍ່ຮີບດ່ວນ;

5. ພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ໃຫ້ມີຄຸນນະພາບດີຂຶ້ນ, ມີຄຸນສົມບັດສິນທຳປະຕິວັດ, ມີສະຕິປັນຍາ ເພື່ອເປັນປັດໄຈຊຸກຍູ້ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ສ້າງຄຳນິຍົມການດຳລົງຊີວິດແບບປະຢັດ ແລະ ຊົມໃຊ້ສິນຄ້າພາຍໃນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ,

6. ຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳ ແລະ ທັນສະໄໝ ທີ່ຕິດພັນກັບອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງ ແລະ ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ໂດຍສະເພາະໃນຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີເງື່ອນໄຂຕິດພັນກັບການສົ່ງເສີມການຜະລິດ ແລະ ບໍລິການຕາມແລວທາງລົດໄຟລາວ-ຈີນພື້ນທີ່ທີ່ມີທ່າແຮງຜະລິດເພື່ອເປັນສິນຄ້າ, ປັບປຸງການເຊື່ອມໂຍງ ແລະ ເຊື່ອມຈອດກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ;

7. ພັດທະນາເສດຖະກິດພູມປັນຍາ, ສີຂຽວ ແລະ ຍືນຍົງ, ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ, ປະຢັດ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນສູງສຸດ, ສົ່ງເສີມການຜະລິດວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (SMEs) ໂດຍຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງທຶນຂອງກອງທຶນ SMEs, ທະນາຄານ ທຸລະກິດ, ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ, ແກ້ໄຂຂອດອັດຕັນການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງທຶນ ເພື່ອສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ຫຼາກຫຼາຍຮູບແບບ, ສ້າງ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວແບບ ໃນການຜະລິດໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ຂະຫຍາຍກວ້າງອອກຕື່ມເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນ;

8. ສືບຕໍ່ປະຕິຮູບລະບົບການບໍລິການຂອງລັດ, ມີຄວາມກະທັດຮັດ, ວ່ອງໄວ, ໂປ່ງໃສ ໂດຍການຫັນເປັນທັນສະໄໝ ບົນຈິດໃຈຮັບໃຊ້ ແລະ ບໍລິການປະຊາຊົນ ຢ່າງແທ້ຈິງ;

9. ເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືກັບບັນດາປະເທດເພື່ອນມິດ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ຕາມຫຼັກການຕ່າງຝ່າຍຕ່າງໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ, ເປັນເຈົ້າການເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການເຊື່ອມໂຍງ ແລະ ເຊື່ອມຈອດກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ;

10. ສືບຕໍ່ພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກ ຕິດພັນກັບວຽກງານສ້າງແຂວງເປັນຫົວ ໜ່ວຍຍຸດທະສາດ, ສ້າງເມືອງເປັນຫົວໜ່ວຍເຂັ້ມແຂງຮອບດ້ານ ແລະ ສ້າງບ້ານເປັນຫົວ ໜ່ວຍພັດທະນາ (3 ສ້າງ) ຢ່າງແຂງແຮງ ແລະ ເຂົ້າສູ່ລວງເລິກກວ່າເກົ່າ

11. ສ້າງສະຕິສັງຄົມໃຫ້ຫັນປ່ຽນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ, ການທຳມາຫາກິນ ດ້ວຍວິທີຊີວິດໃໝ່ (New Normal) ໃນໄລຍະການຄວບຄຸມການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ 19 ຫຼື ພາຍຫຼັງໄດ້ມີການຄວບຄຸມໄດ້ແລ້ວ ສັງຄົມຕ້ອງຫັນໄປສູ່ອັນໃໝ່ທີ່ກ້າວໜ້າ, ທັນສະໄໝ ແລະ ມີລະບຽບວິໄນດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ (ທອງລຸນ ສີສຸລິດ, 2020).

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍງົບປະມານແຫ່ງລັດ

ກົດໝາຍສະບັບນີ້ ກຳນົດຫຼັກການ, ລະບຽບການ, ມາດຕະການກ່ຽວກັບການສ້າງແຜນ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການສະຫຼຸບ ແລະ ການກວດສອບ ງົບປະມານແຫ່ງລັດ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງການເກັບລາຍຮັບເຂົ້າງົບປະມານໃຫ້ຖືກຕ້ອງ, ຄົບຖ້ວນ, ທັນເວລາ, ປະຕິບັດລາຍຈ່າຍງົບປະມານ ໃຫ້ໂປ່ງໃສ, ປະຢັດມັດທະຍັດ, ມີປະສິດທິຜົນ, ເອກະພາບໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ, ຍົກສູງຄວາມຮັບ ຜິດຊອບຂອງອົງການລັດທຸກຂັ້ນ, ເພີ່ມຖານແຫຼ່ງລາຍຮັບ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານການເງິນດ້ວຍຕົນເອງເທື່ອລະກ້າວ ເຮັດໃຫ້ການເງິນແຫ່ງຊາດ ມີສະຖຽນລະພາບ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າລະບົບການເງິນສາກົນ ແນໃສ່ປະກອບສ່ວນຢ່າງຕັ້ງໜ້າເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ໃຫ້ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ຍືນຍົງ ແລະ ເຫັນວ່າ ມີຫຼາຍມາດຕາທີ່ ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ດັ່ງນີ້:

ມາດຕາ 2 ງົບປະມານແຫ່ງລັດ

ງົບປະມານແຫ່ງລັດ ແມ່ນ ການຄາດຄະເນແຜນລາຍຮັບ-ລາຍຈ່າຍຂອງລັດ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຮອງຈາກສະພາແຫ່ງຊາດໃນແຕ່ລະປີ. ງົບປະມານແຫ່ງລັດ ເປັນໃຈກາງຂອງລະບົບການເງິນແຫ່ງຊາດ, ເປັນເຄື່ອງມືຄຸ້ມຄອງ, ດັດສີມເສດຖະກິດມະຫາພາກ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມມີການພັດທະນາ.

ມາດຕາ 4 (ປັບປຸງ) ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບງົບປະມານແຫ່ງລັດ ລັດວາງນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບງົບປະມານແຫ່ງລັດ ດ້ວຍການຊຸດຄົ້ນຄວາມອາດສາມາດປົມຊ້ອນຂອງແຫຼ່ງລາຍຮັບພາຍໃນ, ຮັບປະກັນລາຍຈ່າຍ ແລະ ມີສ່ວນສະສົມແຮໄວ້, ປະຕິບັດການຮ່ວມມືກັບຕ່າງປະເທດຢ່າງເປັນເຈົ້າການ ເພື່ອຮັກສາສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເງິນຂອງປະເທດ, ປະຕິບັດລາຍຈ່າຍເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ເປັນຕົ້ນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນ

ມະນຸດ, ການບໍລິຫານຂອງກົງຈັກລັດ, ການກໍ່ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ການຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ, ການນຳໃຊ້ ແລະ ພັດທະນາເຕັກໂນໂລຊີ ເພື່ອສົ່ງເສີມການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ, ການບໍລິການຕອບສະໜອງການຊົມໃຊ້ພາຍໃນ ແລະ ການສົ່ງອອກ, ຮັບປະກັນວຽກງານປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ຮັບປະກັນການຄຸ້ມຄອງງົບປະມານແຫ່ງລັດ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຢ່າງເຂັ້ມງວດ ແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ປະເທດຊາດ ເປັນເຈົ້າຕົນເອງ, ເພີ່ງຕົນເອງ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ວຍຕົນເອງເທື່ອລະກ້າວ, ສາມາດເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.

ມາດຕາ 5 ພັນທະຂອງບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຕ່າງປະມານແຫ່ງລັດ ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ຕ້ອງປະຕິບັດພັນທະໃນການເສຍພາສີ, ອາກອນ ແລະ ຄ່າທຳນຽມຕ່າງໆ ມອບເຂົ້າງົບປະມານຂອງລັດຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຢ່າງຖືກຕ້ອງ, ຄົບຖ້ວນ ແລະ ທັນເວລາເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສ້າງສາປະເທດຊາດ. ມາດຕາ 7 (ປັບປຸງ) ປົງປະມານແຫ່ງລັດ ປົງປະມານແຫ່ງລັດ ລວມມີ ສິບສອງ ເດືອນ, ເລີ່ມແຕ່ວັນທີ 1 ມັງກອນ ແລະ ສິ້ນສຸດລົງ ໃນວັນທີ 31 ທັນວາ ຂອງປີດຽວກັນ.

ມາດຕາ 8 (ປັບປຸງ) ການຈົດ ລາຍຮັບ-ລາຍຈ່າຍຂອງກອງທຶນຂອງລັດລາຍຮັບ-ລາຍຈ່າຍ ຂອງກອງທຶນຂອງລັດ ຕ້ອງຈົດເຂົ້າໃນແຜນງົບປະມານແຫ່ງລັດປະຈຳປີ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ຄັງເງິນແຫ່ງຊາດ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍລາຍຈ່າຍຕາມລະບຽບການທີ່ລັດຖະບານອະນຸມັດ.

ທຸກລາຍຮັບ-ລາຍຈ່າຍ ຂອງກອງທຶນຂອງລັດ ຕ້ອງຢູ່ພາຍໃຕ້ ການຄຸ້ມຄອງ, ຕິດຕາມ ແລະ ກວດກາຂອງຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຂອງຂະແໜງການການເງິນ.

ທຸກແຫຼ່ງລາຍຮັບ-ລາຍຈ່າຍ ຂອງກອງທຶນຂອງລັດຕ້ອງສັງລວມເປັນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍຄັດຕິດກັບແຜນງົບປະມານແຫ່ງລັດປະຈຳປີ, ພາຍຫຼັງສິ້ນສຸດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດປີ ງົບປະມານ ແຕ່ລະກອງທຶນຕ້ອງສະຫຼຸບບັນຊີ ລາຍຮັບ-ລາຍຈ່າຍ ປະຈຳປີ ແລ້ວສົ່ງໃຫ້ ກະຊວງການເງິນ ແລະ ອົງການກວດສອບແຫ່ງລັດ (ສະພາແຫ່ງຊາດ, 2015)

ສະຫຼຸບ

ເມື່ອເກີດມີວິກິດການດ້ານເສດຖະກິດ, ວິກິດການດ້ານພະລັງງານ ແລະ ວິກິດການດ້ານອາຫານບວກໃສ່ບັນຫາການຂັດແຍ່ງທາງພາກພື້ນຕ່າງໆ (Geopolitical Conflicts) ແລະ ບັນຫາສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ (Climate Change) ໄປຜ່ອມງຸກກັບການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດຕ່າງໆ, ບັນຫາທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນທັງໂລກ, ເຊິ່ງນີ້

ແມ່ນປັດໄຈສໍາຄັນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງເສດຖະກິດ ໂລກທີ່ເມື່ອກ່ອນຍັງເປັນສະພາບທີ່ສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ ກາຍມາເປັນເສດຖະກິດໂລກທີ່ມີຄວາມບອບບາງ ແລະ ຍາກທີ່ຈະແກ້ໄຂໃນໄລຍະຍາວ, ການຝຶນຝູ ແລະ ການ ປ່ຽນແປງແມ່ນບັນຫາສໍາຄັນທີ່ທຸກໆປະເທດທົ່ວໂລກ ຕ້ອງ ໄດ້ດໍາເນີນການ, ໂດຍການກໍານົດນະໂຍບາຍໄລຍະກາງ ແລະ ຍາວໃຫ້ເໝາະສົມເຊັ່ນ: ການຄຸ້ມຄອງເງິນທຶນສໍາຮອງ ຂອງແຕ່ລະປະເທດໃຫ້ພຽງພໍ, ການສະສົມຄວາມຮັ່ງມີ, ການຫຼຸດຜ່ອນການສ້າງໜີ້ສິນ, ການສ້າງລາຍໄດ້ຂອງ ລັດຖະບານໃຫ້ພຽງພໍຕໍ່ການໃຊ້ຈ່າຍ ສາມາດມີເນື້ອທີ່ໃນ ການດໍາເນີນນະໂຍບາຍການເງິນໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ (Fiscal Space), ການຕັດສິນໃຈນໍາໃຊ້ທຶນຂອງລັດຖະບານໃນ ໂຄງການທີ່ສໍາຄັນ ແລະ ຈໍາເປັນເທົ່ານັ້ນ, ພ້ອມໆກັບ ການ ສ້າງສິ່ງປະດິດຄົດສ້າງໃໝ່ໆ, ການສືບຕໍ່ສູ້ກັບສະພາບການ ປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

ສໍາລັບ ສປປ ລາວ ປັດຈຸບັນການຜະລິດພາຍໃນ ຍັງບໍ່ ທັນຕອບສະໜອງການຊົມໃຊ້ໃນຊີວິດປະຈຳວັນ ຈໍາເປັນ ຕ້ອງໄດ້ນໍາເຂົ້າສິນຄ້າຈາກຕ່າງປະເທດ, ໃນຂະນະທີ່ການສະ ໜອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດໃນລະບົບທະນາຄານ ບໍ່ພຽງພໍກັບ ຄວາມຕ້ອງການຂອງສັງຄົມ ບວກກັບການແຂ່ງຄ່າຂອງ ເງິນໂດລາ ແລະ ເງິນບາດ ຈຶ່ງສົ່ງຜົນໃຫ້ເງິນກີບອ່ອນຄ່າລົງ ເມື່ອທຽບກັບເງິນສອງສະກຸນດັ່ງກ່າວ (ບາດ ແລະ ໂດລາ) ໂດຍທ່ານ ສອນໄຊ ສິດພະໄຊ ຜູ້ວ່າການທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (ທຫລ) ໄດ້ຂຶ້ນຊື້ແຈງ ກ່ຽວກັບສະພາບເງິນຕາ ຕ່າງປະເທດ, ອັດຕາແລກປ່ຽນ, ອັດຕາເງິນເຝີ້ ແລະ ມາດຕະ ການແກ້ໄຂຕໍ່ກອງປະຊຸມສະ ໄໝສາມັນເທື່ອທີ 9 ຂອງ ສະພາແຫ່ງຊາດຊຸດທີ VIII ໃນວັນທີ 25 ມິຖຸນາ ຜ່ານມາ; ພາຍໃຕ້ການເປັນປະທານຂອງທ່ານ ນາງ ປານີ ຢາທໍ່ຕູ້ ປະທານສະພາແຫ່ງຊາດ.

ຈາກສະພາບການອ່ອນຄ່າຂອງຄ່າເງິນກີບທຽບກັບໂດ ລາ ແລະ ທຽບກັບເງິນບາດ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວ ມານັ້ນ ໃນເງື່ອນ ໄຂຂອງປະເທດເຮົາທີ່ການຜະ ລິດພາຍໃນຍັງບໍ່ສາມາດຕອບ ສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງການຊົມໃຊ້ ຈຶ່ງຈໍາເປັນຕ້ອງ ໄດ້ນໍາເຂົ້າສິນຄ້າທີ່ຈໍາເປັນຕໍ່ ການດໍາລົງຊີວິດສ່ວນໃຫຍ່ ຈາກ ຕ່າງປະເທດ ແນ່ ນອນວ່າຕົ້ນ ທຶນໃນການນໍາເຂົ້າ ສິນຄ້າເຫຼົ່ານັ້ນກໍຍ່ອມໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງຫຼີກລ່ຽງບໍ່ໄດ້ ໃນອະນາຄົດ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນ ປັດຈຸບັນນີ້ ການ ອ່ອນຄ່າຂອງ ອັດຕາແລກປ່ຽນບໍ່ ແມ່ນປັດໄຈຕົ້ນຕໍ ທີ່ສົ່ງ ຜົນກະທົບຕໍ່ລະດັບລາຄາ ກໍຄືອັດຕາເງິນເຝີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນການຄິດໄລ່ ດັດສະນີລາຄາການຊົມໃຊ້ລວມຂອງ ສປປ ລາວ, ລາຍການສິນຄ້ານໍາເຂົ້າສິນຄ້າ (255 ລາຍການ ຈາກ

ທັງໝົດ 485 ລາຍການ) ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບ ຈາກການ ອ່ອນຄ່າຂອງອັດຕາແລກ ປ່ຽນນັ້ນ ກວມ ເອົານໍ້າໜັກພຽງ ແຕ່ 30,7% ໃນການຄິດໄລ່ດັດສະນີລາຄາ ການຊົມໃຊ້ ລວມ ຊຶ່ງສະເລ່ຍ 5 ເດືອນ ຕົ້ນປີ 2020, ອັດຕາເງິນເຝີ້ສໍາ ລັບດັດສະນີຜະລິດຕະພັນນໍາເຂົ້າ ຢູ່ໃນລະດັບ 3,62%, ອັດຕາເງິນເຝີ້ສໍາລັບດັດສະນີຜະລິດຕະພັນສິນຄ້າພາຍໃນ ຢູ່ ໃນລະດັບ 7,25% ເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຝີ້ລວມ ຢູ່ໃນລະດັບ 6,12%.

ໂດຍລວມໄດ້ມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ນັບແຕ່ທ້າຍ ປີ 2018 ເປັນຕົ້ນມາ, ໄດ້ເໝາະກັບກະໂດດແຮງໃນ ໄລຍະເດືອນ 10/2019, ຈາກລະດັບ 3,92% ໃນເດືອນ 9/2019 ມາເປັນ 5,34% ໃນເດືອນ 10/2019 ແລະ ໄດ້ ສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນສູງສຸດຮອດ 6,94% ໃນເດືອນ 1/2020 ຈາກລະດັບ 6,29% ໃນເດືອນ 12/2019. ສາເຫດຫຼັກທີ່ເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຝີ້ເພີ່ມຂຶ້ນແຮງ ແມ່ນຍ້ອນການເພີ່ມຂຶ້ນສູງຫຼາຍຂອງດັດສະນີລາຄາ ໝ ວດສະບຽງອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງເຕັມທີ່ບໍ່ແມ່ນເຫຼົ່າ ທີ່ເປັນຜົນ ສະທ້ອນຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ ລາຄາຊີ້ນ, ປາ, ເຂົ້າສານ, ຍ້ອນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ໄພນໍ້າຖ້ວມໃນໄລຍະກ່ອນ ໜ້າ, ໂຮກລະ ບາດ ໃນສັດ ເຮັດໃຫ້ການສະໜອງສະບຽງ ອາຫານບໍ່ພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການທີ່ຍັງຢູ່ໃນລະດັບສູງ ໂດຍສະເພາະໃນໄລຍະບຸນປີໃໝ່ຂອງຊາວຈີນ-ຫວຽດນາມ. ນອກຈາກນີ້, ດັດສະນີລາຄາໝວດສິນຄ້າ ແລະ ການ ບໍລິການອື່ນໆ. ກໍໄດ້ປັບສູງຂຶ້ນ ຕາມລາຄາສິນຄ້ານໍາເຂົ້າ ທີ່ ເພີ່ມຂຶ້ນ ຍ້ອນການອ່ອນ ຄ່າ ຂອງຄ່າເງິນກີບທຽບກັບ ເງິນ ໂດລາ ແລະ ເງິນບາດ. ການເພີ່ມຂຶ້ນສູງຂອງລາ ຄາຄໍາ ໃນ ໄລຍະເດືອນ 1/2020 ຕາມການໃຫ້ເຫດຜົນຂອງສູນ ສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ-ກະຊວງແຜນ ການ ແລະ ການລົງທຶນ, ຈາກນັ້ນ ນັບແຕ່ໄລຍະເດືອນ 2/2020 ເປັນຕົ້ນມາ ຈາກນັ້ນ ອັດຕາເງິນເຝີ້ໄດ້ມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງເລັກໜ້ອຍ ຕາມສະພາບ ລາຄານໍ້າມັນຢູ່ສາກົນ ແລະ ພາຍ ໃນທີ່ໄດ້ຫຼຸດລົງ ສົມທົບ ກັບລາຄາສະບຽງອາຫານຈໍານວນໜຶ່ງທີ່ໄດ້ປັບຫຼຸດລົງ, ພ້ອມກັນນັ້ນ ສະພາບການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ກໍໄດ້ສົ່ງຜົນໃຫ້ດັດສະນີລາຄາໝວດຮ້ານອາຫານ ແລະ ໂຮງແຮມ ແລະ ດັດສະນີລາຄາໝວດເຫຼົ່າ ແລະ ຢາສຸບ ປັບ ຫຼຸດລົງເຊັ່ນກັນ.

ໃນໄລຍະ 5 ເດືອນຕົ້ນປີ 2020, ປັດໄຈຕົ້ນຕໍທີ່ພາໃຫ້ ອັດຕາເງິນເຝີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ ແມ່ນ ໄດ້ຮັບແຮງ ກົດດັນຈາກທັງເບື້ອງຄວາມຕ້ອງການ (Demand Pull) ໃນສະພາບທີ່ຜື່ນຖານການຜະ ລິດພາຍໃນຍັງບໍ່ເຂັ້ມແຂງ ສົມທົບກັບທຸກປະເທດປະຕິບັດມາດຕະການປິດປະ ເທດ

ແລະ ສຸມໃສ່ແກ້ໄຂບັນຫາພະຍາດລະບາດໂຄວິດ-19 ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຄວາມຕ້ອງການ ໂດຍສະເພາະສະບຽງອາຫານ, ສິນຄ້າອຸປະໂພກບໍລິໂພກທີ່ຈຳເປັນຜືນຖານໃນຊີວິດປະຈຳວັນ, ສິນຄ້າປະເພດຢາ ແລະ ອຸປະກອນປ້ອງກັນພະຍາດ ຍິ່ງເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ໃນຂະນະທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ການຈຳລະຈອນຂອງສິນຄ້າຫຼາຍປະເພດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ມີການຢຸດສະງັກ; ພ້ອມກັນນັ້ນ, ປັດໄຈຈາກແຮງກົດດັນດ້ານຕົ້ນທຶນ (Cost Push) ກໍ່ມີຜົນເນື່ອງຈາກການປັບຂຶ້ນລາຄາຂອງສິນຄ້າບາງປະເພດ ຢູ່ປະເທດຜູ້ສົ່ງອອກ ຕາມສະພາບກົນໄກການສະໜອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການລະບາດ

ເປີເຊັນອັດຕາເງິນເຟີ ປີ 2024

ປີ: 2024	ມັງກອນ	ກຸມພາ	ມີນາ	ເມສາ	ພຶດສະພາ	ມິຖຸນາ	ກໍລະກົດ	ສິງຫາ	ກັນຍາ	ຕຸລາ	ພະຈິກ	ທັນວາ	ປະຈຳປີ
CPI	211,47	215,95	218,83	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ອັດຕາເງິນເຟີ (%)	24,44	25,35	24,98	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ທະນາຄານກາງແຫ່ງ ສປປ ລາວ

ເອກະສານອ້າງອີງ

ກອງຜັດທະນາຄານນະພາບການສຶກສາ ມະຫາວິທະຍາໄລຂອນແກ່ນ. (2022). *ການບໍລິຫານການເງິນ*. ປະເທດໄທ: ມະຫາວິທະຍາໄລຂອນແກ່ນ.

ກິດສະດາ ເສກຕະກູນ. (2010). *ຄວາມໝາຍຂອງການບໍລິຫານການເງິນ*. ກຸງເທບມະຫານະຄອນ: ຈຸລາລົງການມະຫາວິທະຍາໄລ.

ກົມການເມືອງສູນກາງພັກ. (2016). *ມະຕິກອງປະຊຸມຄັ້ງທີ X*. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ: ຄະນະໂຄສະນາອົບຮົມສູນກາງພັກ.

ສະພາແຫ່ງຊາດ. (2015). *ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍງົບປະມານແຫ່ງລັດ*. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ: ສະພາແຫ່ງຊາດ.

ທອງລຸນ ສີສຸລິດ. (2020). *ຄຳປາໄສຂອງທ່ານປະທານປະເທດກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນ*. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ: ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

ບຸນມິໄຊ ທິບສິມພັນ. (2018). *ການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນສຳປະທານໂຄງການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຢູ່ສປປລາວ ຂອງກົມສົ່ງເສີມການລົງທຶນ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ*. In ຄະນະວິທະຍາສາດສັງຄົມ, *ວິທະຍານິພົນ*. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ: ຄະນະວິທະຍາສາດສັງຄົມ.

ຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ສົມທົບກັບການອ່ອນຄ່າຂອງຄ່າເງິນກົບທຽບໃສ່ປີຜ່ານມາ ໄດ້ສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຄາສິນຄ້ານຳເຂົ້າເພີ່ມຂຶ້ນ ສົ່ງຜົນໃຫ້ຕົ້ນທຶນການຜະລິດສິນຄ້າບາງສ່ວນເພີ່ມຂຶ້ນ ຍ້ອນສິນຄ້າປະເພດວັດຖຸດິບຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ປຸຍວິທະຍາສາດ, ແນວຜັນຜົດ, ແນວຜັນສັດ, ຢາປ້ອງກັນພະຍາດ ຍິ່ງຕ້ອງໄດ້ອາໄສການນຳເຂົ້າເປັນຫຼັກ. ມາໃນປັດຈຸບັນ (2024) ແມ່ນຍິ່ງໜັກໜ່ວງກວ່າ ເຊິ່ງກໍ່ເກີດຈາກຫຼາຍໆປັດໄຈ ທີ່ລັດຖະບານແກ້ບໍ່ຕົກ ຕົ້ນຕໍແມ່ນບັນຫາໜີ້ສິນຄຸມເຄືອ ແລະ ແກ່ຍາວມາໂດຍຕະລອດ

ເອກກະມິນ ອຽມສີ. (2021). *ຄວາມໝາຍຂອງການບໍລິຫານວຽກງານການເງິນ*. ກຸງເທບມະຫານະຄອນ: ບາງກອກການພິມ.

Brems Hans. (1967). *The One-Country Harrod-Domar Model of Growth". Quantitative Economic Theory: A Synthetic Approach*. New York: Wiley.

Domar Evsey. (1946). *Capital Expansion, Rate of Growth and Employment*. America: Econometrica.

myaccount-cloud. (2022, December 19). *myaccount-cloud.com*. Retrieved from <https://www.myaccount-cloud.com:https://www.myaccount-cloud.com/Article/Detail/88117/>

William G. Shepherd Jr. (1988). *Market Value - PCs on Wall Street*. America: PC Computing. <https://www.mof.gov.la/index.php/2023/01/17/imf-emergency-mofnews/>